Obraz Boga — godność, równość i odpowiedzialność

Bóg, stworzenie i człowiek • Rdz 1:26–31

Myśl przewodnia

Biblia przedstawia godność ludzką i powołanie do odpowiedzialności jako powiązane, lecz odrębne wątki.

Opowieść i opracowanie dla uczestnika

W Rdz 1:26–31 człowiek zajmuje szczególne miejsce w opisie stworzenia. Wersety 26–27 mówią o „obrazie Boga", a następny werset o błogosławieństwie oraz poleceniu dotyczącym ziemi i istot żyjących. Warto rozpatrywać te treści razem, ale nie należy ich mieszać. Godność człowieka nie znika, gdy nie może on wykonywać powierzonych zadań.

Co może oznaczać „obraz Boga"? Badacze wymieniają między innymi przedstawicielską rolę człowieka w stworzeniu, relacje oraz odpowiedzialność moralną. Żadna pojedyncza definicja nie została wprost wypisana w tych wersetach. Nie możemy też sprowadzić godności do inteligencji: prowadziłoby to do krzywdzących wniosków wobec dzieci, starszych i osób z niepełnosprawnością.

Rdz 1:27 wymienia mężczyznę i kobietę, przypisując im wspólną godność. Praktyczne znaczenie tego stwierdzenia ujawnia się w rodzinie, klasie i społeczności. Przemoc, pogarda i odczłowieczanie stoją z nią w sprzeczności.

„Obraz Boga" z Rdz 1:26–27 nie jest prostą informacją o zewnętrznym wyglądzie Boga. Interpretacje wiążą go między innymi z odpowiedzialnością, relacyjnością i szczególną pozycją człowieka. Punktem wspólnym tekstu jest wartość wszystkich ludzi. Godność wymaga ochrony także wtedy, kiedy ktoś zachowuje się źle i ponosi konsekwencje swojego czynu.

W Rdz 1:28 pojawia się polecenie odnoszące się do ziemi. Trzeba je rozpatrywać w szerszym kontekście Pisma, w tym Rdz 2:15. Władza bez odpowiedzialności łatwo prowadzi do nadużyć. Uczciwy wniosek moralny powinien być oparty na tekście, możliwy do wyjaśnienia i wrażliwy na skutki dla drugiego człowieka.

Cele lekcji

- Odróżnia treść Rdz 1:26–31 od interpretacji „obrazu Boga".
- Wyjaśnia, że godność jest niezależna od sprawności.
- Ocenia sposób zastosowania biblijnej zasady w dylemacie.
- Wskazuje w tekście odpowiedź na pytanie: Czy godność człowieka znika wskutek błędnej decyzji?

Przebieg zajęć

Pytanie problemowe — 5 min

Zapytaj: „Czy godność można komuś przyznać albo odebrać decyzją większości?". Zapiszcie argumenty, wracając do nich po lekturze.

Analiza fragmentów Biblii — 12 min

Poznaliśmy różnorodność stworzenia. W tej lekcji dochodzimy do opisu człowieka w Rdz 1:26–31. Czytamy Rdz 1:26–31.

Oddzielamy treść od wniosku — 11 min

Wprowadź trzy interpretacje „obrazu Boga”: reprezentacja, zdolność relacji, odpowiedzialność. Zespoły wskazują mocne i słabsze strony każdej, wracając do treści Rdz 1:26–31.

Dylemat i argumentacja — 16 min

Przypadek: „Uczeń ma trudności, a grupa uważa go za mniej wartościowego”. Uczniowie zapisują odpowiedź w trzech zdaniach: co mówi fragment, co z niego wynika, co konkretnie robię. Uwzględnij rozmowę z odpowiedzialną osobą dorosłą.

Wnioski i pytania otwarte — 6 min

Podsumuj rozróżnienie: wartość człowieka — bezwarunkowa; ocena postępowania — może być krytyczna; odpowiedzialność — wspólna.

Ćwiczenie uzupełniające

Zestaw dwa zdania: „zrobiłeś coś złego” i „jesteś bezwartościowy”; rozstrzygnij ich znaczenie etyczne.

Pytania i propozycje odpowiedzi

Co tekst bezpośrednio mówi o obu płciach?

Rdz 1:27 wiąże zarówno kobietę, jak i mężczyznę z obrazem Boga.

Czy obraz Boga to dokładnie „wysoki iloraz inteligencji”?

Takiej definicji nie znajdziemy w tekście.

Jak uniknąć nadużycia pojęcia „panowanie”?

Czytać razem z odpowiedzialnością, kontekstem i skutkami działań.

Czy godność człowieka znika wskutek błędnej decyzji?

Nie; odpowiedzialność za czyn można egzekwować z poszanowaniem godności osoby.

Pomoce dydaktyczne

- Biblie lub wydruki Rdz 1:26–31; Rdz 2:15
- trzy karty interpretacji
- studium przypadku i karta pracy
- tablica

Wskazówki biblijne i wychowawcze

- Rdz 1:26–27 potwierdza wspólną godność kobiety i mężczyzny. Tekst nie uzasadnia hierarchizowania wartości ludzi ze względu na pochodzenie, sprawność czy wyniki. | Uzupełnienie IV: Rdz 1:27 odnosi stworzenie na obraz Boga do mężczyzny i kobiety. Nie redukuj wartości człowieka do sprawności, wieku, wyglądu, pochodzenia ani zdolności religijnych. Wyrażenie „obraz Boga” bywa rozumiane na różne sposoby; sam tekst nie podaje jednej słownikowej definicji.
- Oddziel obserwacje zawarte w tekście od wniosków i odniesień współczesnych; pozostaw czas na pytania, także bez odpowiedzi.
- Udział w rozmowie i modlitwie jest dobrowolny. Dziecko może pytać, milczeć i zgłaszać wątpliwości.

• Tekst mówi o stworzeniu człowieka na obraz Boga; nie daje jednej wyczerpującej definicji tego wyrażenia.

• Rdz 1:27 wymienia mężczyznę i kobietę w tym samym kontekście „obrazu Boga”; wskazuje na wspólną godność.

• Rdz 1:28 mówi o błogosławieństwie oraz zadaniach danych ludziom. Wniosek o trosce wymaga czytania razem z Rdz 2:15 i zasadą odpowiedzialności.

• Godność człowieka nie zależy od wyglądu, sprawności, wyników, statusu ani użyteczności. Nie wykorzystujemy dzieci do publicznych zwierzeń o przemocy lub doświadczeniach osobistych.

• Przy omawianiu równości nie przeprowadzaj publicznych testów poglądów i nie oczekuj ujawniania prywatnych doświadczeń uczniów.

• Rdz 1:26–27 potwierdza wspólną godność kobiety i mężczyzny. Tekst nie uzasadnia hierarchizowania wartości ludzi ze względu na pochodzenie, sprawność czy wyniki.

• Uwagi do interpretacji i bezpieczeństwa: Rdz 1:27 odnosi stworzenie na obraz Boga do mężczyzny i kobiety. Nie redukuj wartości człowieka do sprawności, wieku, wyglądu, pochodzenia ani zdolności religijnych. Wyrażenie „obraz Boga” bywa rozumiane na różne sposoby; sam tekst nie podaje jednej słownikowej definicji.

Kontynuacja w domu

Porozmawiajcie o różnicy między oceną postępowania a etykietowaniem człowieka.